

Állami földprivatizáció – intézményesített földrablás (2015-2016.)

II. Megyei zárójelentések

az állami földprivatizációs rendszer valós értékeléséhez

Nógrád megye

Időkeresztmetszet: 2016. szeptember 1.

Összeállította: Ángyán József¹

Készült: a Greenpeace Magyarország Egyesület támogatásával²

Mert: „Megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz titeket!” (Jn. 8, 32.)

Ajánlás

Az állam tulajdonában lévő közös nemzeti földvagyonunk – a villámgyors végrehajtásból következtethetően a háttérben bizonyára hosszasan előkészített³, majd 2015 nyarán, a „migrációs válság” árnyékában hirtelen bejelentett „Földet a gazdáknak!” elnevezésű program keretében, 2015 novembere és 2016 júliusa között, három hullámban lebonyolított, és 2016 őszén törvénnyel lezárt – kiárusítását a kormányzat részéről sok csúsztatást, mi több nyilvánvaló hazugságot tartalmazó kommunikációs kampány kísérte. A közvéleményt félrevezető kormányzati sikerpropagandára azóta is, mind a mai napig találunk – a tényektől úgy tűnik döbbenetesen elrugaszkodó – szép példákat, miniszterelnöki bemutatással⁴ megjelentetett kiadványt⁵ éppen úgy, mint miniszteri nyilatkozatokat.⁶

Ez utóbbira – és ezzel a kormányzati állítások hitelességének bemutatására – lehet említeni például azt az aligha megoldható matematikai feladványt, hogy miközben az NFA/NFK⁷ honlapján hivatalosan közzétett kormányzati adatok szerint a program árveréses földértékesítési eljárásának keretében kevesebb mint **9 ezer db** birtoktest talált gazdára, azonközben a **miniszter** még 2020-ban, majd 2021-ben is azt nyilatkozta, hogy a program eredményeként **30 ezer földműves** szerzett átlagosan **2-2 db** birtoktestet. Ehhez bizony 60 ezer db birtoktestet kellett volna elérvezní, ám ez a közel nagyságrendi eltérés őt láthatóan nem zavarja. Ráadásul a vélhetően hasra ütéssel megállapított 30 ezres számmal szemben az általam eddig elemzett 16 megye, az **elárverezett terület** több mint **94%-a** adatai alapján az árverési nyertesek tényleges száma csupán **3.624 fő**. De ugyanebbe a kategóriába sorolható pl. az is, hogy miközben az agrárminiszter a családi gazdaságok számbeli gyarapodásáról beszél, azonközben az **Agrárcenzus 2020** előzetes adatai szerint⁸ Magyarországon az elmúlt tíz évben egyharmaddal, közel **120 ezerrel csökkent** az agrárgazdaságok száma, és az utóbbi néhány évben családok tízezrei adták fel a gazdálkodást.

Ahhoz, hogy a félrevezető kormányzati propagandával szemben a tényleges helyzetet megismerjük, és az állítólagos „földbékét” teremtő lépés valóságos – az egész társadalmat érintő – üzenetét és veszélyeit megértsük, ahhoz a program árveréses földértékesítési eljárásának tényeit kell elemezni. Magam ezzel a szándékkal kezdtem vizsgálataimat. Sajnálatos módon az NFA/NFK mindezidáig **nem hozta** hozzáférhető és áttekinthető módon **nyilvánosságra** az adásvételi szerződéseket, de még csak azok összegzett listáját sem, így jelenleg **csak** a hivatalosan közzétett **árverési eredmények elemezhetők**, ám a szándékokat, a tendenciát ezek is világosan mutatják, komoly jelzésértékük van.

¹Ángyán József: a SZIE ny. prof. emeritus egyetemi tanára, az MTA doktora, volt országgyűlési képviselő (2006-2014), a néhai Vidékfejlesztési Minisztérium (2010-2014) egykori parlamenti államtitkára (2010-2012).

²Külön köszönet Rodics Katalinnak, a program menedzseléséért és az elemzések nyilvánosságának megteremtéséért, Mészáros Norbertnek és Virág Zsuzsának az adatok összegyűjtéséért, előrendezéséért és elemezhető formába hozásáért, továbbá Ács Sándornénak és Teichel Istvánnak az elemzéshez nyújtott tanácsaikért. Hálás köszönet az „Állatszó”, a „Greenfo”, a „Green Peace Magyarország Egyesület”, a „Kie legyen a föld?” és a „24.hu” portáloknak, amelyek jelentéseim zömét teljes terjedelmükben közzétették, és mindazoknak a médiumoknak, amelyek figyelem felhívással, kivonatos ismertetéssel, vagy másodközléssel segítik a „szemek nyitogatását”, az elemzéseimhez való hozzáférést a téma iránt érdeklődő, szélesebb közvélemény számára.

³Bizonyára nem volt véletlen, hogy az állami földek privatizálását előkészítő állami földbérleti rendszer 2011-es indítását megelőzően a VM e területért felelős közigazgatási államtitkára, Farkas Imre – a minisztériumban alig-alig tartózkodva – az országot járta. Vélhetően – Szabó Csaba földügyi miniszteri biztossal együtt – a program kormányzati kedvezményezettjeivel, a rendszer területi „vazallusaival” és „alvazallusaival” egyeztetve a földek érdekkörök közti elosztását, majd e privatizációt előkészítő „koordinációs” feladatra – annak fontosságát jelezve – a kormány 2013-ban önálló földügyi államtitkárságot hozott létre Bitay Márton Örs vezetésével. (Bitayt, mint a rábízott feladat végrehajtása során „elhasználott megbízható kádert” azután 2019-ben annak rendje és módja szerint leváltották. Friedrich Schiller nyomán: „A mór megtette kötelességét, a mór mehet.”)

⁴Orbán Viktor beszéde a „Mindent a magyar vidék jövőjéért” című könyv bemutató sajtótájékoztatóján, 2020. 07. 09.,

<https://infostart.hu/belfold/2020/07/09/orban-viktor-a-magyar-ferfiember-archetipusa-a-gazda>

<http://www.miniszterelnok.hu/orban-viktor-beszede-a-mindent-a-magyar-videk-jovojeeert-cimu-konyv-bemutato-sajtotajekoztatojan/>

⁵Átvincz J. – Fazekas S. – Jójárt L. – Kurucz M. (2020): Mindent a magyar vidék jövőjéért – Mezőgazdaságunk 2010-2018., Gondolat Kiadói Kör Kft., Budapest, 408 p., https://www.libri.hu/konyv/ativincz_jozsef_mindent_a_magyar_vidék_jovojeeert.html <https://www.youtube.com/watch?v=jzqttx6JH9U>

⁶Nagy István: Jelentősen nőtt a családi gazdaságok aránya, Origó, 2020. 07. 20.,

<https://www.origo.hu/itthon/20200720-nagy-jelentosen-nott-a-csaladi-gazdasagok-aranya.html>

Elkezdődött az agráragazat átfogó modernizációja, Világ gazdaság, 2021. 02. 15.

<https://www.vg.hu/velemeny/velemeny-rovat-hirei/elkezdozott-az-agraragazat-afog-modernizacioja-2-3542746/>

⁷NFA (Nemzeti Földalapkezelő Szervezet) <http://www.nfa.hu/>, 2019. július 1-től NFK (Nemzeti Földügyi Központ) <http://www.nfk.gov.hu/>

⁸Agrárcenzus 2020: https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/ac2020/elozetes_adatok/index.html#/gazdasagok-szama

Az első megyei mintaelemzést 2016 áprilisában tettem közzé, majd a programzáró törvény az év őszi megszületését követően elkezdtem a végleges, hivatalosan közzétett árverési adatok több szempontú feldolgozását és a megyei jelentések összeállítását. E jelentés – a sorban a 16. – **Nógrád megye** árveréses állami földprivatizációs képét mutatja be, amely meghirdetett (4.094 ha) és elárverezett (3.878 ha) területei alapján a megyék rangsorának alsó harmadába tartozik. Ezzel a megyei elemzéssel **az elárverezett terület** (182.200 ha) több mint **94%-a** (mintegy 171.500 ha) **adatainak feldolgozását elvégeztem**. Ezt folytatva, reményeim szerint kirajzolható lesz az országos kép, és ellenőrizhető – megerősíthető vagy cáfolható – lesznek a „*Földet a gazdáknak!*” állami földprivatizációs program⁹ kormányzati értékelésének állításai. A rendszer megítéléséhez azonban e megye önmagában is jó mintául szolgálhat.

Jelen elemzés részletesen vizsgálja a megyében meghirdetett és elárverezett állami területeket, az állam tényleges bevételeit, az árverésekkel érintett településeket, a helyi lakosok szereplését, a lakhely és a birtoktest közti távolságokat, a földbérlők és árverezők, valamint a kikiáltási árak és a nyertes árajánlatok viszonyát, az árverseny kérdését, majd a nyertes árverezők és érdekeltségek, továbbá az általuk megszerzett területek jellemzőit. A legnagyobb nyerteseket és érdekeltségeket részletesen is bemutatja, és javaslatokat is megfogalmaz. Íme, **izelítőül** néhány megállapítás a jelentésből.

Bár az elkelt megyei földterület **140 nyertes árverező**höz került, ám több mint felét, kerekén **55%-át**, közel 2.200 hektárt nem a kormánypropagandában szereplő „*kis/közepes családi gazdaságok*”, hanem **25 nyertes árverező** tagja nevében mindössze **12 nagy** – 100 hektárnál nagyobb területre nyertes árajánlatot tett – **érdekeltség** szerezte meg. Az „*alsóházi*” – 20 ha alatti területet szerző – **79 érdekeltség**, a nyertes érdekeltségek közel **67%-a** eközben csupán a területek kevesebb mint **16%-ához**, alig 600 hektárhoz jutott. Ez a – kiválasztott keveseknek nagy, viszonylag sokaknak pedig igen kis területeket juttató – rendszer olyan „*családi léptékű*” – Nógrád esetében **28 ha/nyertes árverező** – megyei átlag kimutatását teszi lehetővé, ami alkalmas a közvélemény tökéletes megtévesztésére.

A programot indokló kormányzati propaganda szerint „*a föld azé a helyben élő földművesé legyen, aki azt megműveli*”. Nógrád adatai ezzel szemben azt az általános tendenciát erősítik, hogy a **helybeli** gazdálkodó családok elől a földek igen jelentős részét – e megye esetében közel **80%-át** – **más településen élő, tőkeerős árverezők** szerzik meg. Ráadásul az úgynevezett „*helybeliek*” között találunk olyan cégtulajdonosokat is, akik – a földforgalmi törvény abszurd szabályozása folytán, lakhelyüktől és foglalkozásuktól függetlenül – cégük székhelye jogán válhattak úgy „*szerzőképes helyi földművessé*”, hogy helyben akár sohasem jártak és/vagy a mezőgazdaságot hírből is alig ismerik.

A nyertesek közül néhányan emellett nemcsak, hogy nem „*helybeliek*”, hanem közel **530 ha-t**, az elárverezett terület több mint **14%-át** a kormányhatározatban rögzített **20 km-nél is nagyobb**, átlagosan **33 km távolságban lakó**, **16 nyertes árverező** szerezte meg. Köztük találjuk pl. a **Héhalmon** megszerzett **2 db birtoktesttől**, összesen **118 hektár földterülettel 64! km távolságban**, egy **budai, hegyvidéki, nagy, exkluzív villában élő Kozma Tamást**, a megvásárolt területet bérlő **Gödöllői Tangazdaság Zrt.-t**, a FIDESZ-közel **„piszkos 12”** privatizált állami gazdaság egyikét tulajdonló **Kartali Vagyonkezelő Zrt.** volt vezérigazgatóját, aki emellett a Heves megyei földárverésen, **Nagyköényes** területén, **laccímétől 61! km távolságban lévő**, ugyancsak a **Gödöllői Tangazdaság Zrt.** által bérelt **129 ha szántóra is nyertes árajánlatot** tett.

Értelmetlenek és félrevezetőek azok a kormányzati tényezőktől származó kijelentések is, amelyek azzal próbálták indokolni a közös földvagyon eladását, hogy az állam annak rossz gazdája, mondván az állami cégeket „*a management szétlopja*”. A **bérleti viszonyok** elemzése ugyanis azt mutatja, hogy az elárverezett területek döntő többsége – e megyében közel **88%-a** – az árverés idején **1-35 éves hátralevő futamidejű szerződéssel 98 cégnek**, illetve magánszemélynek **bérbe adott** – azaz nem az állam által művelt – terület volt, ráadásul közel **42%-t** mindössze **3 nagy bérlő cég** használta.

Az adatok továbbá e megyében is arra engednek következtetni, hogy az **árverésre bocsátott területek kiválasztásában** a bérlőnek a kormányzó „*elithez*” való viszonya – mint a feudális jellegű rendszerekben általánosan, itt is – döntő szerepet játszhatott. A korábban már állami földekhez juttatott „*baráti*” besorolású bérlő cégek (a legnagyobbak közül pl. az **Agroméra Mezőgazdasági Zrt.** vagy éppen a **Gödöllői Tangazdaság Zrt.**) és magánszemélyek (a nagynyertesek közül pl. **Pálmay Julianna**) esetében itt is szembetűnő, általános jelenség, hogy meghirdetett bérleményeik jelentős részét, akár egészét maguk a cégvezetők vagy valószínű strómanjaik vásárolták fel. Úgy is fogalmazhatunk, hogy e „*baráti*” cégek és/vagy magánszemélyek bérelt területeiből – vélhetően nem ritkán magukkal a bérlőkkel egyeztetve – jobbra azokat bocsátották árverésre, amelyekre azután részben vagy egészben maguk a bérlők tettek nyertes árajánlatot. A „*nem baráti*” bérlők esetében viszont a földeladás alapvető

⁹„*Földet a gazdáknak!*” állami földprivatizációs program (értékelő elemzések, írások pl.): <https://k-monitor.hu/adatbazis/cimkek/foldet-a-gazdaknak-foldarveres> http://kielegyenafold.hu/angyan_jelentesek.php <https://blog.atlatszo.hu/tag/angyan-jozsef/> <https://greenfo.hu/cimke/angyan-jozsef/>

célja a bérelt területek olyan kormány-közeli – gyakorta nem mezőgazdasági – tőkeérdekeltségekhez juttatása lehetett, akik megemelve a földbérleti díjakat leszoríthatják e bérlő cégeket/magánszemélyeket a földről. De a földvagyon baráti érdekeltségekhez juttatása, a földspekulációs „nemzeti tőke” megerősítése is tapintható célja lehetett az ilyen kiszorító jellegű, átrendező állami földprivatizációnak.

E megye adatai is cáfolják továbbá azokat a kormányzati állításokat is, amelyek szerint „versenyben kialakult piaci áron” jutottak a nyertesek az állami földterületekhez. A 3.878 ha elkelt megyei több mint **70%-a**, mintegy 2.800 ha ugyanis **licitálás nélkül, kikiáltási áron**, további 480 ha (12%) pedig azt kevesebb, mint 10 %-kal meghaladó áron, ráadásul az **európai 10-35 mFt/ha** földárak töredékéért – átlagosan mindössze **700 eFt/ha** nyertes árajánlattal – került a sikeres árverezőkhöz. Valódi árverseny – ahol a nyertes árajánlat több mint 50%-kal meghaladta a kikiáltási árat – a területek kevesebb, mint 6%-ának árverésén alakult csupán ki. Összességében, az elárverezett megyei terület egészére nézve a nyertes árajánlat csupán 7,5%-kal haladta meg a kikiáltási árat.

Ez a **látszólagos érdektelenség** persze vélhetően annak is tulajdonítható, hogy a területek közel felét olyan nagy – e megyében 25-105! ha – méretű birtoktestek formájában hirdették meg, amelyeknek akár 80! mFt-os kikiáltási árával a ténylegesen gazdálkodó családok bizonyosan nem rendelkeznek. Másrészt az egyébként is kiszolgáltatott helyzetű helyi gazdacsaládok – felmérve az erőviszonyokat – nem vették a bátorságot, hogy a politika-közeli, egymás közt a földeket vélhetően gyakorta előre leosztó, egymásra így nem is licitáló „nagyurak” ellenében próbáljanak földhöz jutni.

A **spekuláns, kormány-közeli tőkének** viszont az európai földárak töredékéért – a megyében elárverezett terület közel 86%-a esetében 1,0 mFt/ha alatti áron – megszerezhető állami földek megvásárlása kiváló befektetési lehetőséget kínál. Az átlagosan **15-50!-szeres** mai földárbeli különbség spekuláns tőkebefektetői körökben már „*eléri az ingerküszöböt*”. Várakozásaik szerint ugyanis a földforgalmi törvény ellen megindult EU kötelezettség-szegési eljárásnak a hazai földpiac liberalizációja és ezzel a magyar és európai földárak kiegyenlítődése lesz a következménye. Így az európai mércével potom pénzért megszerzett állami földek piacra dobása belátható időn belül megsokszorozhatja a földvásárlásra fordított, befektetett tőkét, vagy monopolhelyzetet teremthet a befektető számára a felértékelődő, stratégiai, nemzetbiztonsági jelentőségű élelmiszerpiacon. Vélhetően ebben a megyében is e két szempont lehetett a legfőbb mozgatórugója az állami földek privatizációjának.

Bár a többi megyéhez képest Nógrádban kisebb számban fordul elő, ám a **nyertes „földművesek” tevékenységi köre** itt is több esetben távol esik a mezőgazdaságtól, ha egyáltalán azonosítható. Találunk közöttük jogászt, egyéni ügyvédet, távközlési, telekommunikációs vállalkozót éppen úgy, mint pl. középiskolai tanárt, vagy éppen adatfeldolgozót, web-hosting szolgáltatót, üzletviteli, vezetési tanácsadót is. Akad közöttük jónéhány politika-közeli szereplő, polgármester, alpolgármester és számos önkormányzati képviselő is. Vannak persze ebben a megyében is szép számmal olyan nyertes árverezők, akiknek a tevékenysége a nyilvános adatbázisokból egyértelműen nem azonosítható és esetleges stróman-szerepük gyanúja is felmerülhet.

E megyére is általánosan jellemző továbbá, hogy **politika** – (FIDESZ/kormány/MAGOSZ) – **közeli** rokoni, baráti, illetve nagyvállalkozói érdekkörök jutnak jelentős állami földterületekhez.

- A **legnagyobb politika-közeli nyertesek között** található pl.:
 - **Puscedduék** (366! ha, 254! mFt), egy olasz/magyar nagygazda, agrár-nagyvállalkozó család azonos lakcímmű üzlettárs tagjai, *Pálmay Julianna*, a magyar feleség, és *Pusceddu Bernardino*, az üzlettárs, Szardíniáról származó, 1995-ben Magyarországra települt olasz férj, a *Magyarországi Olasz Kereskedelmi Kamara* volt elnöke Nógrádkövesdről;
 - **Holmanék** (319! ha, 266! mFt), *Holman József*, a megvásárolt területet bérlő *Agroméra Mezőgazdasági Zrt.* elnök-vezérigazgatója, a magyar válogatott profi labdarúgó, *Holman Dávid* édesapja, az *Érsekvadkert SE* labdarúgó klub 15 éven át volt elnöke és azonos lakcímmű, több közös cégben érdekelt, üzlettárs családtagjai: felesége, *Holman Józsefné*, valamint fiaik, *ifj. Holman József*, az *Érsekvadkert SE* labdarúgója, a Zrt. igazgatósági tagja, és *Holman Tamás* gazdasági agrármérnök (SZIE GTK), az *Érsekvadkert SE* volt labdarúgója Érsekvadkertről;
 - **Kovácsék** (153 ha, 127 mFt), egy nagygazda, nagyvállalkozó család üzlettárs tagjai, *Kovács József*, az apa, több cikluson át önkormányzati képviselő (kezdetben független, majd FIDESZ-KDNP), „*a kartali borsókirály*”, a MAGOSZ-tag *Gazdakör Kartal* elnöke, az *Agro-Kartal Szövetkezet* volt alapító elnöke és a *Naszályvölgye-Börzsöny Tész Zrt.* volt alapító igazgatósági elnöke, és *Kovács Róbert*, volt üzlettárs, ma távközlési, telekommunikációs vállalkozó fia, 2002-ben, 2006-ban és 2014-ben önkormányzati képviselő-jelölt (FIDESZ-KDNP), a *Virágospusztai Vadásztársaság* elnöke Kartalról;

- **Keresztesék** (140 ha, 151 mFt), a gazdaság több ágában (mezőgazdaság, építőipar, kereskedelem, vendéglátás, vagyionkezelés, ingatlan forgalmazás/hasznosítás, gyermekétkeztetés, stb) is tevékenykedő, a közbeszerzési és fejlesztési pályázatokon igen sikeres, FIDESZ-közeli nagyvállalkozó család, több tucatnyi cégben érdekelt üzlettárs tagjai, *Keresztes Konrád*, a FIDESZ- (*Szijjártó Péter*) -közeli milliárdos holland nagyvállalkozó, *Joseph Henri Peter Sevrien Jansen* volt üzlettársa, felesége, *Keresztesné Rózsa Mária* valamint testvérei, *Keresztes Kristóf Gyula* és *Keresztes Zsolt* Nógrádról; vagy éppen
- **Kozma Tamás** (118 ha, 140 mFt), a földárverések idején, 2013-2019. között a megvásárolt területet bérlő, FIDESZ-közeli „*piszkos 12*” állami gazdaság egyikét, a Gödöllői Tangazdaság Zrt-t tulajdonló Kartali Vagyionkezelő Zrt. volt vezérigazgatója Budapestről.
- A „**kisebb**” – 100 hektár alatti – területre nyertes árajánlatot tett árverezők között is találunk persze szép számmal **politika-közeli szereplőket**. Itt említhetők pl.
 - **Máthék** (40 ha, 12 mFt), egy állattartó, gyümölcsstermesztő, biogazda család üzlettárs tagjai, az ökolgazdaságot vezető családfő, *Máth Mihály*, üzlettárs felesége, *Máth Mihályné*, a lakcímükkel megegyező székhelyű MAGOSZ-tag *Ipolyvece és Térsége Gazdakör* elnöke, a kamarai választás MAGOSZ-os megyei küldöttje, volt polgármester-jelölt (2010) és üzlettárs testvére, *Mitasz Ferenc* Ipolyvecéről;
 - a MAGOSZ-os nagybirtokos **Séllei család** (38 ha, 23 mFt) cége, a *Cserhát – HB Kft.* tulajdonos vezetőjének, az önkormányzati képviselő, alpolgármester *Séllei Andreának* e cégben üzlettárs, agrármérnök testvére, *Séllei György Dániel* és azonos lakcímű élet/üzlettársa, *Kelemen Gábor*, másik cége, a divat-/formatervező *Mastergraph – Millennium Kft.* társtulajdonosa Bercelről; vagy éppen
 - **Varga Mihály** (31 ha, 10 mFt), a MAGOSZ Nógrád megyei elnöke, a NAK általános agrárgazdasági ügyekért felelős Nógrád megyei alelnöke Balassagyarmatról.

A települések érdekérvényesítő képességében e megyében is jelentős eltérések mutatkoznak.

- Vannak kifejezetten „**vesztes települések**”, amelyek területeit részben vagy egészben más településeken lakó árverezők szerezték meg. Megyei rangsorukat **Kálló** vezeti, amelynek elérvezett állami területe egészére, **447! hektárra** kizárólag külső árverezők tettek nyertes árajánlatot. E települést **100-350 hektár** közötti területnagysággal – csökkenő területi sorrendben – *Pusztaberki, Tereske, Héhalom, Becske, Horpács, Debercsény* és *Szécsénke* követi, de az **50-100 hektár** mezőgazdasági területet veszítő *Csitár, Ludányhalászi, Terény, Tolmács, Csesztve, Őrhalom, Magyaránador, Ságújfalu, Szécsény, Rétság, Mohora* vagy éppen *Ipolytarnóc* helyi gazdaközösségeit is komoly veszteség érte.
- Vannak viszont erős érdekérvényesítő képességű, általában politika közeli „**nyertes települések**”, amelyek pályázói nemcsak a saját lakóhelyük, de más települések területeihez is hozzájutottak. A rangsor élén **564! hektárral** a 3.500 lelkes – az 1990-2019 közötti időszakban kisebb megszakításokkal általában FIDESZ-KDNP vezetésű község, *Érsekvadkert* áll. A **140 nyertes** árverező a lakcímadatok alapján összesen **70 településen** él, ám az elérvezett **területek** (3.878 ha) **közel 4/5-ének**, (több mint 3.000 ha-nak), árverési nyertesei mindössze **18! település – közöttük** a fővárossal, Budapesttel és a megyeszékhely, megyei jogú várossal, Salgótarjannal együtt **5! város** – lakói lettek. Úgy tűnik tehát, hogy a kormánypropaganda állításaival szemben **ebben a megyében sem a falvak és tanyák népéről** szólt csak a „*Földet a gazdáknak!*” program!

A mellékleteivel együtt 103 oldalas Nógrád megyei állami földárverési zárójelentés mindezeket és számos egyéb szempontot is részletesen elemez, igyekszik megmutatni a „*Földet a gazdáknak!*” program igazi arcát, és a teendőkre vonatkozó javaslatokat is megfogalmaz. Így hát jó szívvel és **szeretettel ajánlom** a tények dokumentálása és a „*szemek nyitogatása*” szándékával készített összeállításomat a bennünket körülvevő világ iránt érdeklődő **kortársainknak** éppen úgy, mint okulásul gyerekeinknek és unokáinknak, a tetteinket megítélő **utókornak**.

Gödöllő, 2021. június 1.

Ángyán József